

17. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat v. 1962 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana rak.mest. Onni Vanhala, varapuheenjohtajana taloustireht. Jalmari Hopeavuori sekä jäseninä: ent. palokorpr. Pauli Kaja, kiinteistöneuvos Olavi Karasuo, toimits. John Lannervo, maanvilj. Lars Lindberg, rak.tark. Aulis Salo, sorv. Lauri Santanen, rak.mest. Leo Vilkmán sekä ins. Vidar Westerholm. Kaupunginhallituksen edustajana oli apul.kaup.joht. Veikko Järvinen. Sihteerinä toimi valtiot.maist. Nils Härkäpää.

Lautakunnan kokoukset ym. Palolautakunta kokoontui vuoden aikana 28 kertaa. Kokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 253. Saapuneita kirjeitä oli 319 ja lähetettyjä 97.

Palolaitoksen diaariin merkittiin 688 saapunutta ja 792 lähtenyttä kirjettä.

Päätökset. Lautakunnan kertomusvuonna lopullisesti päättämät asiat olivat: hankintavaltuuksien vahvistaminen kertomusvuodeksi (9. 1. 7 §); v. 1962 talousarvioon merkityn palolaitoksen rakennusten vuosikorjausmäärärahan jako eri kiinteistöille (9. 1. 8 §, 20. 3. 67 §, 29. 8. 176 §); yleisen palotarkastuksen suorittaminen (9. 1. 9 §, 19. 6. 153 §, 18. 12. 249 §); kaluston ja tarvikkeiden sekä korjaustöiden tilaaminen (9. 1. 10 §, 23. 1. 18, 19 §, 20. 2. 44 §, 6. 3. 58, 59 §, 3. 4. 79 §, 17. 4. 86, 87, 88 §, 14. 8. 165, 166, 167 §, 20. 11. 234, 235, 236, 237 §); eräiden viranhaltijain oikeuttaminen asumaan kaupungin alueen ulkopuolella (23. 1. 17 §); palolautakunnan kokousajat ja pöytäkirjojen pitäminen yleisön nähtävänä (6. 2. 23 §); Helsingin kaupungin palokunnan ja Gösta Waseniuksen rahaston pääomien kartuttaminen (6. 2. 24, 25 §); laskujen, avustusten ym. maksaminen Helsingin kaupungin palokunnan rahaston varoista (6. 2. 26 §, 6. 3. 54 §, 30. 4. 99, 102, 103 §, 15. 5. 111 §, 25. 9.

195 §, 9. 10. 203 §, 13. 11. 228 §); vapaaehtoisille palokunnille jaettavat avustukset (6. 2. 30 §); kanttiinin perustaminen Kallion paloasemalle (20. 3. 66 §); palomiesten pohjoismaisiin opintopäiviin osallistuvien ulkomaisten ja kotimaisten osanottajien majoittaminen paloasemille (3. 4. 77 §); palotoimen toimintakertomuksen hyväksyminen (15. 5. 118 §); palolautakunnan vierailumatka Poriin (15. 5. 120 §, 29. 5. 136 §, 29. 8. 183 §); eräiden kokouspalkkioiden suorittaminen (22. 5. 123 §); palolaitoksen 301 viranhaltijan irtisanoutumisesta johtuvat toimenpiteet (30. 4. 106 §, 29. 5. 134 §, 31. 5. 139, 140 §, 19. 6. 154 §); palolaitoksen maksettavien laskujen ja muiden maksumääräysten hyväksyminen, arvopostin kuittaaminen sekä hankinnat ja tilaukset varastoista (14. 8. 160 §, 29. 8. 174 §, 9. 10. 204 §, 23. 10. 212 §, 18. 12. 246 §); asuntojen luovuttaminen palolaitoksen viranhaltijoille virkasuhteeseen sidotuiksi vuokra-asunnoiksi (14. 8. 163 §, 13. 11. 226 §); Helsingin Sotilaspiirin Esikunnan oikeuttaminen pystyttämään pääpaloaseman torniin kaksi sauvaelementti-antennia (11. 9. 190 §); päivä- ja ammattilehtien tilaaminen (9. 10. 206 §).

Esitykset. Palolautakunta teki esityksiä kaupungin muille elimille asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: Helsingin palotoimen historian kirjoitus-, käänös- ja tarkistustyöstä maksettavat palkkiot (9. 1. 6 §); lisämäärärahojen ja eräiden tilien ylitysoikeuden myöntäminen sekä määrärahojen siirtäminen (9. 1. 13 §, 6. 2. 27, 28 §, 14. 8. 166 §, 25. 9. 196 §, 4. 12. 239, 241 §); Helsinki-mitalin ja Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntäminen (20. 2. 41, 42 §); palolaitoksen viranhaltijain vapauttaminen suorittamasta heille autojen yhteenajon johdosta maksettavaksi tuomittuja korvauksia (20. 2. 43 §, 20. 3. 65 §, 23. 10. 217 §); eräiden avustusten myöntäminen (6. 3. 55, 56 §); vesijohdon rakentaminen Laajasalon polttonesteiden suurvarastoalueelle (6. 3. 60 §); v. 1963 talousarvion pääomamenoihin merkittävä, Käpylän paloaseman tontille rakennettavaa harjoitustaloa varten tarvittava loppumääräraha (20. 3. 68 §); eräiden palolaitoksen viranhaltijain oikeuttaminen käyttämään omaa moottoriajoneuvoaan virka-ajoihin sekä eräiden viranhaltijain oikeuttaminen ajamaan palolaitoksen autoja v. 1963 (17. 4. 84 §, 29. 5. 127 §); palotoimen toimintakertomuksen lähettäminen Uudenmaan lääninhallitukselle (17. 4. 85 §); v:n 1963 talousarvioehdotus (15. 5. 112 §, 29. 5. 128 §, 29. 5. 130 §, 14. 8. 168 §); palokorpr. Grönqvistin vapauttaminen suorittamasta takaisin Valtion palokoulun kurssiajalta hänelle maksettua palkkaa (19. 6. 152 §); palopäällikön aikaisemman virka-asunnon muuttaminen toimistotiloiksi (14. 8. 164 §); tunnustuksen osoittaminen Helsingissä toimiville vapaaehtoisille palokunnille (29. 8. 177 §); eräiden vakuutusyhtiöiden palolaitoksen 100-vuotisjuhlassa lahjoittaman stipendirahaston sääntöjen vahvistaminen (29. 8. 178 §); palolaitoksen käytöstä poistetun kaluston myyminen (11. 9. 189 §); palopäällikön ja paloinsinöörin lähettäminen virkamatkalle Länsi-Saksaan sekä Tanskaan ja Ruotsiin tutustumaan polttonesteiden varastoalueiden palosuojeluun sekä vaahtosammutuskalustoon (25. 9. 197 §); Haagan paloaseman virvokioskin vuokraaminen Helsingin palokunnan urheilijoiden yhdistykselle (9. 10. 207 §); vuosipalkkaa vastaavan korvauksen suorittaminen edesmenneen palopäällikkö Tor Sundquistin omaisille (23. 10. 216 §); Oulunkylässä Siltavoudintien varrella sijaitsevan vanhan palokaivon poistaminen (23. 10. 221 §); eräiden huoneistojen määrääminen virka-asunnoksi (13. 11. 227 §); avustuksen anominen valtiolta kertomusvuonna hankittuja ruiskuautoja varten (4. 12. 242 §); Malmin ja Herttoniemen palovartioasemien ruokailun järjestäminen (18. 12. 248 §); Malmin palovartioase-

malla olevien vuokrahuoneistojen muuttaminen palovartioaseman majoitustiloiksi (18. 12. 253 §).

Lausunnot. Palolautakunta antoi kaupungin muille elimille mm. seuraavia asioita koskevat lausunnot: lausunto palopäällikön viran hakijoista (13. 2. 37 §, 22. 5. 122 §); matka-apurahojen myöntäminen (3. 4. 78 §); palojärjestys (4. 5. 108 §, 14. 8. 169 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien v. 1961 kertomus (12. 6. 143 §); rakennusjärjestysehdotus (29. 8. 179 §); rakennustarkastustoimiston uudelleenjärjestelykomitean mietintö (11. 9. 191 §); Oy. G. W. Sohlbergin tehdassalin varustaminen sähköhälytysjärjestelmällä palolautakunnan hyväksymän vesisprinklerjärjestelmän asemesta (23. 10. 220 §); Esso Oy:n anomus Laajasalon öljyvarastoalueen suojaamisesta meren puolelta (18. 12. 250 §); Pakinkylän vapaaehtoisen palokunnan anomus sen omistaman talon liittämistä kaupungin toimesta yleiseen viemäriverkostoon (18. 12. 251 §). Lisäksi antoi palolautakunta 24 lausuntoa asemakaavan ja tonttijaon vahvistamis- ja muutosehdotuksista sekä 7 lausuntoa rakennuspiirustuksista.

Palolaitos

Henkilökunta. Palopääll. Tor Sundquistin kuoleman jälkeen valittiin 27. 6. palopäälliköksi palomest. Olli Lyly, joka ryhtyi virkaa hoitamaan 6. 7. lukien. Avoimna ollut palopäällikön virkaa hoiti mainittuun päivään saakka apul.palopääll. Harri Virranne, apulaispalopäällikön virkaa palomest. Allan Harne ja palomestarin virkaa apul.palomest. Erkki Saksa.

Avoimeksi tulleeeseen palomestarin virkaan palolautakunta valitsi 16. 10. lukien apul. palomest., lakit. kand. Erkki Saksan. Tätä virkaa oli viransijaisena hoitanut 7. 7.—15. 8. ruiskumest. Alfred Nordström ja 16. 8.—15. 10. apul. palomest. Saksa.

Avoimeksi tulleeisiin palokersantin virkoihin palolautakunta valitsi 1. 7. lukien palokorp. Birger Söderlundin 1. 9. lukien, palokorp. Allan Lönnqvistin ja 1. 11. lukien palokorp. Leo Riihelän. Vuoden aikana palopäällikkö nimitti palokorpraalin virkoihin 7 palomiestä, palomiehen virkoihin 12 tp. palomiestä. Tp. palomiehiksi otettiin 12 uutta miestä, mikä johtui siitä, että palopäällystön ja -miehistön työaika vuoden alusta lyhennettiin 67.2 tunnista 63 tuntiin viikossa. Työsopimussuhteeseen palopäällikkö palkkasi eronneiden ja muihin tehtäviin siirrettyjen tilalle viisi henkilöä.

Eläkkeelle siirtyivät vuoden aikana eläkeiän saavuttaneina palokersantit Martti Harjukari, Arvo Kokkinen, Selim Nyman ja palokorpraalit Frans Ekholm, Edell Nyholm, Yrjö Pajunen, Oskar Sahlberg ja Harry Österberg. Muista syistä erosi palolaitoksen palveluksesta neljä viranhaltijaa ja kaksi työsopimussuhteeseen palkattua työntekijää. Palokorp. Aleksanteri Ahjolinna kuoli 16. 12.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijäin lukumäärä oli koko vuoden aikana 21.

Kesäkuukausina palveli palolaitoksessa yhteensä 79 palomiehen vuosilomasijaista ja muuna aikana 17 palomiehen sairauslomasijaista. Neljä henkilöä toimi eri aikoina toimistoapulaisen vuosi- ja sairauslomasijaisina.

Palolaitoksen koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus eri osastoihin sekä palo- ja palovartioasemille vuoden lopulla ilmenee taulukosta seuraavalla sivulla.

Terveystila. Kertomusvuonna sattui tulipalojen sammutushenkilökunnan keskuudessa sammutustyössä kaksi savumyrkytys- ja yhdeksän loukkaantumistapaturmaa. Harjoituksissa tai työpalveluksessa loukkaantui 38 henkilöä. Tapaturmien

17. Palotoimi

Osoite	Viranhaltijat				Työsopimussuhteessa olevat työntekijät		Yhteensä			
	Päällystö	Alipäällystö	Miehistö	Talous- ja huoltohenkilökunta		Mp.	Np.	Mp.	Np.	Yht.
				Mp.	Np.					
<i>Palopäällikkö</i>	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
<i>Sammutusosasto</i>	3	—	—	—	—	—	—	3	—	3
I palopiiri										
Pääpaloasema	1	11	79	—	—	—	—	91	—	91
II palopiiri										
Haagan paloasema	1	6	44	—	—	1	1	52	1	53
III palopiiri										
Käpylän paloasema	1	5	32	—	—	—	—	38	—	38
Malmin palovartioasema	—	2	10	—	—	—	—	12	—	12
IV palopiiri										
Kallion paloasema	1	9	72	—	—	4	—	86	—	86
Herttoniemen palovartioasema ...	—	2	14	—	—	—	—	16	—	16
Sammutusosasto yhteensä	7	35	251	—	—	5	1	298	1	299
<i>Teknillinen osasto</i>	1	1	—	1	—	17	1	20	1	21
<i>Palonehkäisyosasto</i>	6	—	—	—	—	—	—	6	—	6
<i>Taluosasto</i>	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Toimisto	—	—	—	—	4	1	1	1	5	6
Varusosasto	—	—	—	3	—	1	2	4	2	6
Talousosasto yhteensä	1	—	—	3	4	2	3	6	7	13
Kaikkiaan	16	36	251	4	4	24	5	331	9	340

aiheuttamat työpäivämenetykset nousivat 567 p:ään ja niistä suoritettut korvaukset 724 658 mk:aan. Kertomusvuonna sattui lisäksi korjaamon henkilökunnan keskuudessa yksi tapaturma ja toimistohenkilökunnan keskuudessa samoin yksi tapaturma. Näiden tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset olivat 78 päivää ja niistä suoritettut korvaukset 95 000 mk.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa 221 kertaa sairauspäivien lukumäärän ollessa yhteensä 2 852. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vastaavat luvut olivat seitsemän ja 185.

Henkilökunnan eri ryhmien sairauspäivien keskimääräinen luku sairaustapausta ja henkilöä kohti oli seuraava: päällystö 16.12 ja 8.06, alipäällystö 18.44 ja 9.22, miehistö 11.76 ja 8.95, talous- ja huoltohenkilökunta 35.0 ja 17.62 sekä työsopimussuhteessa olevat työntekijät 13.22 ja 6.03.

K o u l u s. Sammutushenkilökunnan koulutus tapahtui laadittujen koulutusohjelmien mukaan. Päivittäin pidettiin jokaisella paloasemalla ja palovartioasemalla kalustoharjoituksia. Paloasemilla pidettiin myös oppitunteja, ulkopuolisten asiantuntijain luentoja sekä opetuselokuvaesityksiä. Tämän lisäksi koulutettiin henkilökuntaa erilaisilla kursseilla. Uusille palomiehen vuosilomasijaisille pidettiin keväällä kahden viikon peruskurssi.

Valtion palokoulun alipäällystöluokalle 30. 10. 1961—17. 2. 1962 oli komennettu viisi ja 15. 11. 1962—23. 2. 1963 neljä palolaitoksen viranhaltijaa. Kaupungin koulustoimikunnan järjestämän johtamistaidollisen kurssin I jakson suoritti neljä ja II jakson myös neljä viranhaltijaa, kunnallishallinnollisen B-kurssin kaksi viranhaltijaa, väestönsuojelutoimiston järjestämän palontorjuntajoukkojen johtajien peruskurssin 18 viranhaltijaa, väestönsuojelutoimiston järjestämän väestönsuojelukoulut-

tajakurssin viisi viranhaltijaa ja Suomen väestönsuojelujärjestön järjestämän yleisen väestönsuojelujohtajakurssin yksi viranhaltija.

Apulaispalopäällikkö osallistui virastopäällikköiden neuvottelupäiville.

Palolaitokseen perustettuun koulutustoimikuntaan, jonka tarkoituksena oli neuvotella koulutuksen järjestelystä ja tehostamisesta ovat kuuluneet palomest. Allan Harne, ruiskumestarit Alfred Nordström ja Eino Jaale sekä palokers. Leo Mäkinen ja palomies Urpo Vihanto. Palopääll. Olli Lyly ja paloins. Åke Grönmark ovat suorittaneet opintomatkan Länsi-Saksaan, Tanskaan ja Ruotsiin tutustuen polttonesteiden varastoalueiden ja öljysatamien palosuojeluun ja niiden vaahtosammutuskalustoihin. Lisäksi suorittivat palopääll. Lyly ja talouspääll. Nils Härkäpää opintomatkan Englantiin tutustuen siellä polttonesteiden varastoalueisiin, palokalustoon ja palokalustotehtaisiin. Palomiesten pohjoismaisille opintopäiville Suomessa osallistui palolaitoksen alipäällystä ja miehistöä.

Kiinteistöt ja kalusto. Kiinteistöt. Suuria rakennustöitä ei kertomusvuonna palolaitoksessa suoritettu. Korjaustöistä voidaan mainita Käpylän paloaseman keskuslämmityslaitteiden sekä vesi- ja viemäriputkien uusiminen, Kallion paloaseman ajotien ja pääpaloaseman pihan osan asfaltoiminen. Pääpaloaseman asuintalossa Korkeavuorenkatu 39 v. 1961 aloitetut vesi- ja viemäriputkien uusimistyöt sekä lämminväsiputkien asentamistyöt saatiin loppuun suoritetuiksi vuoden alkupuolella.

Kalusto. V. 1961 tilatut Fargo-alustalle rakennetut ja Ruberg-nokkapumpulla varustetut kaksi ruiskuautoa valmistuivat ja otettiin käyttöön kesällä 1962. Näiden lisäksi palolaitos sai vielä kolmannen samanlaisen ruiskuauton, yhden Fargo-merkkisen ambulanssiauton ja kolme Coventry-merkkistä moottoriruiskua. V. 1952 hankittu Åsbrink-merkinen tikasauto uusittiin K. Nummela Oy:llä ja samalta liikkeeltä tilattiin uusi Ford-alustalle rakennettu 37 m:n tikasauto, jonka toimitus kuitenkin siirtyi v:n 1963 puolelle. Ruiskuveneen moottorit uusittiin ja pääpaloasemalla olevaa automaattisten hälytyslaitteiden vastaanottokeskusta laajennettiin. Lisäksi täydennettiin letkuvarastoa ja palokalustoa ja hankittiin lisää radiopuhelimia. Kallion paloasemaa varten asennettiin varavoimakone.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen lukumäärä ja jakaantuminen eri palo- ja palovartioasemille vuoden lopussa selviää seuraavasta taulukosta:

Sijituspaikka	Moottoriajoneuvoja											Ruiskuveneitä	Moottoriruiskuja	
	Ruiskuautoja	Pioneeriautoja	Vesisäiliö- ja vaahtoaautoja	Letkuautoja	Konetikasautoja	Erikoishuoltoautoja	Sair.kulj.autoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja	Traktoreita			Yhteensä
<i>Sammutusosasto</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—
Pääpaloasema	2	1	—	—	1	1	1	1	3	1	1	12	1	10
Haagan paloasema	2	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	5	—	7
Käpylän paloasema	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	4	—	4
Malmin palovartioasema ..	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kallion paloasema	2	2	1	1	1	1	7	1	1	—	—	17	—	3
Herttoniemen palovartioasema	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
Varalla	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	5
<i>Teknillinen osasto</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
Yhteensä	14	3	2	3	2	2	9	2	7	3	1	48	1	31

Palolaitoksella oli siis 24 varsinaista sammutusautoa, joista 16 pumpulla varustettua. Näistä oli seitsemässä autossa korkeapainesumupumppu. Pumpulla varustetuista autoista oli kolmessa 2 800, kahdessa 2 500, kolmessa 2 000 ja yhdessä 1 000 l/min-tehoinen pumppu sekä seitsemässä yhdistetyt 1 500 l/min (8 ik) matala- ja 250 l/min (46 ik) korkeapainepumppu. Edellä mainitut autot oli lisäksi varustettu vaahtosammutuslaitteilla, joiden teho kymmenessä autossa oli 1 000 l/min, yhdessä 1 500 l/min, kolmessa 2 000 l/min, yhdessä 4 000 l/min ja yhdessä 8 000 l/min.

Moottoriruiskuista oli kaasuturbiinipumpun teho 2 200 l/min, kahdeksan ruiskua oli 2 000, kaksi 1 500, kolme 1 000, kahdeksan 800, kolme 600 ja kuusi 230 l/min tehoista.

Ruiskuveneen HRV 2:n pumppujen teho oli yhteensä 8 000 l/min ja veneessä oli lisäksi korkeapainepumppu ja vaahtosammutuslaitteet.

Palolaitoksen kaikkien pumppujen yhteinen teho oli siis 74 430 l/min.

Uutta kumitettua paloletkua hankittiin yhteensä 4 000 m, josta 2 000 m 3°:n ja 2 000 m 1 ½°:n letkua. Käyttökelvotonta letkua poistettiin 351 m. Letkuvarasto käsitti vuoden lopulla yhteensä 49 675 m, josta 25 015 m 3°:n liittimillä varustettua pääjohtoa. Tämän lisäksi oli palolaitoksella korkeapaine- ja muita erikoisletkuja yhteensä 3 235 m.

Paloilmoituslaitteet ja viestivälineet. Yksityisten auto-maattisia palohälytys- ja sprinklerlaitteita kytkettiin palolaitoksen vastaanottokeskuksiin vuoden aikana 35, vuoden lopussa oli niitä kytketty pääpaloaseman keskukseseen 78, Kallion paloaseman keskukseseen 41 Haagan paloaseman keskukseseen 14.

Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle oli suorat johdot, oli kytketty 678 hätäpuhelinta. Lisäksi voitiin hätäpuhelinkeskus hälyttää jokaisesta puhelimesta numerolla 000. Palolaitoksen hälytyskeskuksen hälytysnumero 005 oli yhdistetty Puhelinyhdistyksen keskukseseen viidellä johdolla. Hälytystä varten oli palo- ja palovartioasemat sekä poliisilaitos yhdistetty toisiinsa suoralla puhelinjohdolla. Kallion paloasemalla sijaitsevan sairaankuljetuskeskuksen hälytysnumero oli 0066.

Radiopuhelinliikennettä varten oli pääpaloaseman hälytyskeskuksessa sammutustoiminnan ja Kallion paloasemalla sairaankuljetustoiminnan radiokeskus, joiden vastaanottimet oli sijoitettu Ilmalan vesitorniin ja lähettimet pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle. Kuudessa päivystysautossa, viidessätoista paloautossa ja yhdeksässä ambulanssautossa sekä yhdessä erikoisautossa ja ruiskuveneessä oli radiopuhelin. Lisäksi oli käytössä kahdeksan kannettavaa radiopuhelinta.

Palopostit ja vedennottopaikat. Kertomusvuoden aikana valmistui 270 uutta vesijohdon palopostia, joten niiden lukumäärä vuoden lopussa oli 4 519. Kantakaupungissa oli kuusi palokaivoa ja viisi 450 m³:n suuruista sammutus- vesisäiliötä. Esikaupunkialueella oli 74 palokaivoa ja 8 vesiallasta.

Sammutus-, sairaankuljetus- ja avunantotoiminta. Palolaitoksen työneiseisuus. Tehtyään työntekijäjärjestöjen kautta kaupungille esityksen palkankorotuksista 301 palolaitoksen viranhaltijaa ilmoitti sanoutuvansa irti viroistaan 31.5. lähtien, jollei palkankorotusesityksiä ennen mainittua päivää olisi ratkaistu esitetyllä tavalla. Koska palkkaneuvotteluissa ei päästy yksimielisyyteen ennen 1.6., jättivät irtisanoutuneet virkansa sinä päivänä ja palolaitoksen palvelukseen jäivät vain apulaispalopäällikkö, talouspäällikkö, palotarkastaja, paloinsinööri, kaksi palo-

mestaria, apulaispalotarkastaja sekä toimistohenkilökunta ja työsopimussuhteeseen palkattu henkilökunta. Työnseisaus kesti 16. 6. asti, ja sinä aikana huolehti palvelukseen jäänyt päällystö hälytyspalveluksesta ja sammutustyön johtamisesta ja vapaaehtoisia palokuntia käytettiin sammutustyössä. Sairaankuljetustoiminta siirrettiin Marian sairaalan hoidettavaksi. Työnseisauksen aikana ei suuria tulipaloja sattunut, ja pienehköt palonalut saatiin väliaikaisilla sammutusjoukoilla nopeasti sammutetuiksi.

H ä l y t y s t i l a s t o. Palolaitos hälytettiin kertomusvuonna kaikkiaan 1 333 kertaa, joista 666 kertaa tulipalon, 22 kertaa nokipalon ja 49 kertaa savu- tai kaasuvaaran takia, 11 kertaa happikojeavustusta varten, 46 kertaa sammakkomiesavun antamista varten ja 379 kertaa vedenpumppausta ym. avunantotyön suorittamista varten. Lisäksi hälytettiin palolaitos 56 kertaa erehdyksestä, 81 kertaa hälytyslaitteissa sattuneen vian johdosta sekä 23 kertaa ilkkivaltaisesti.

Tulipalosta johtuvat hälytykset suoritettiin 540 tapauksessa puhelimitse ja 110 tapauksessa Puhelinyhdistyksen hätäkeskuksen kautta joko hätäpuhelimesta tai muista puhelimista numerolla 000. Tulipalohälytys suoritettiin automaattisella hälytyslaitteella 10 tapauksessa ja suullisesti 6 kertaa.

T u l i p a l o t. Tulipaloja sattui Helsingissä kertomusvuonna kaikkiaan 666, joista tammikuussa 49, helmikuussa 45, maaliskuussa 87, huhtikuussa 52, toukokuussa 101, kesäkuussa 33, heinäkuussa 34, elokuussa 46, syyskuussa 39, lokakuussa 57, marraskuussa 48 ja joulukuussa 75. Tulipaloista sattui 419 klo 6—18 ja 247 klo 18—6 välisenä aikana.

Tulipaloista oli pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muilla käsisammuttimilla tai paloauton säiliösuihkulla, kaikkiaan 490 eli 73.6 %, keski-kokoisia tulipaloja oli 27 eli 4.1 % ja palonalkuja, jotka oli sammutettu ennen palokunnan saapumista, 148 eli 22.2 %.

Suuria tulipaloja, joiden sammutuksessa tarvittiin samanaikaisesti suurin osa palolaitoksen käytettävissä olevista omista sammutusyksiköistä, oli vain yksi eli 0.1 %. Se sattui 10. 10. Sohlberg Oy:n tehdasrakennuksessa Työnjohtajankatu 1. Tehdasrakennuksen ullakkokerroksen kattorakenteet syttyivät palamaan hitsauskipinästä. Tuli levisi vesikattorakenteita pitkin useimpiin varasto- ja työhuoneisiin tuhoten varastot ja kalusteet melkein kokonaan. Vesikattoa jouduttiin repimään ja tuhoutui sitä yhteensä n. 250 m². Sammutustyötä vaikeutti sanokka savu. Yli neljän tunnin sammutustyön jälkeen palokunta pystyi rajoittamaan palon ja estämään sen leviämisen. Tulipalossa loukkaantui tehtaan yksi työntekijä. Sammutustyö aiheutti lisäksi suuria vesivahinkoja.

Kertomusvuonna sattuneet tulipalot jakaantuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Sytymispaikka	Sytymissy																				Yhteensä
	Viallinen tulisi- ja tai savujoh- to	Tulisi- jan tai savu- hormin liika- kuumentuminen	Tulisi- jasta lentänyt kipinä ym.	Kuuma tuikka tai esine	Viallinen sähkö- asennus	Sähkölaitteiden huo- lluaton käsittely	Muut sähköstä ai- heutuvat syyt	Tulenarkoien nestei- den huolluaton käsittely	Tulitikkujen huoli- maton käsittely	Tupakointi	Pukki- johtojen sulattaminen	Muu tulen huoli- maton käsittely	Räjähdy- s	Itsesytyys	Hitsaus	Tehdastoiminnasta ai- heutunut kipinä tai kaasunnuodostus ym.	Rautatie-, auto- ja höyrylaivaliikenne	Lasten tulen- käsittely	Tuho- ja murha- polto	Syy tuntematon	
Asuinhuone	6	6	1	3	—	8	10	3	1	16	1	18	2	1	12	—	—	1	1	3	93
Asuinrakennus	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	7	12
Auto, moott.pyörä	—	2	1	1	—	—	29	5	—	5	—	3	—	34	3	—	—	—	—	5	88
Autotalli	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	7
Eteinen	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5
Hiilivarasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Hissi + moottori	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	7
Hotelli, sairaala ym. yleinen huoneisto	—	3	1	1	—	—	3	—	—	2	—	—	—	3	3	—	—	—	—	2	19
Kaatopaikka	—	—	—	3	—	—	—	—	—	2	—	—	—	9	—	—	—	—	1	2	16
Kellari	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	8	—	—	2	—	—	—	—	2	21
Keittiö, keittokomero	—	2	1	—	—	1	—	2	—	3	—	4	1	—	1	—	—	—	3	1	16
Kioski-putka	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	4
Laiva, moottorivene	—	—	1	—	—	—	—	3	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	1	1	11
Liikehuone	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1	6
Neonvalomainos	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	4
Nurmikko, maasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	69
Pannuhuone	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	5	—	1	1	—	1	21	—	7	11
Parakki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11
Pölyhormi	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	9
Raitiovaunu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	3
Rakennustyömaa	15	31	8	1	—	—	2	2	—	4	—	11	2	1	8	—	—	2	—	1	2
Rautatievaunu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	87
Roskakuilu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	1
Roskalaatikko	—	—	—	3	—	—	—	—	—	5	—	3	—	1	—	—	—	4	2	1	9
Sauna	1	4	1	—	—	—	—	—	—	5	—	3	—	1	—	—	—	—	—	4	22
Sähköpylväs	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	9
Tehdaslaitos	—	3	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	4
Työhuone	3	2	2	—	—	—	7	3	—	—	—	1	—	—	—	9	—	—	—	1	16
Ullakko	1	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	5	1	3	14	—	—	—	—	5	47
Vaja tai ulkorak.	—	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	2	—	—	3	—	—	1	—	3	12
Varasto	—	—	1	—	—	—	—	—	1	3	—	7	2	3	—	—	—	7	3	8	28
Yhteensä	26	54	17	12	1	11	68	22	2	72	1	114	8	74	50	9	1	42	16	66	666

Palovahingot. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 4 417 969 200 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 25 739 067 450 mk eli yhteensä 30 157 036 650 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 73 153 371 mk:aan ja kiinteimistön osalta 85 396 795 mk:aan eli yhteensä 158 550 166 mk:aan, joka oli 0.4 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit v. 1953—1961 olivat seuraavat:

1953	0.4	1956	1.0	1959	0.7
1954	0.6	1957	0.7	1960	0.6
1955	0.5	1958	1.2	1961	0.6

Kertomusvuonna sattuneissa tulipaloissa kuoli 4 ihmistä sekä tuhoutui 10 rakennusta kokonaan ja 28 osittain.

Avunanto- ja pelastustyöt. Avunanto- ja pelastustöitä suoritettiin kertomusvuonna 379 tapauksessa. Tuuletusta suoritettiin savu- tai kaasuvaaran takia 49 kertaa ja happikojeita lainattiin 11 kertaa. Tämän lisäksi suoritettiin vedensuodattamista ja annettiin tikapuu- tai muuta avustusta sekä lainattiin kalustoa 319 kertaa.

Palolaitoksen sammakkomiehet hälytettiin sukellustehtäviä varten 46 kertaa, joista kuitenkin 21 tapauksessa ei ollut sukellustoimintaa. Toiminta koski hukuttujen pelastamista tai hukkuneen etsimistä.

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 15 498 kertaa, joista 12 142 kertaa sairaiden ja 3 356 kertaa tapaturmaisesti yleisellä paikalla loukkaantuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vastaavat luvut v. 1961 olivat 14 928, 12 037 ja 2 891. Kuljetusten lukumäärä eneni siis 570:llä. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli noin 42 eli yksi enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetukset jakaantuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	1 149	272	1 421
Helmikuu	1 086	245	1 331
Maaliskuu	983	236	1 219
Huhtikuu	1 002	260	1 262
Toukokuu	1 050	282	1 332
Kesäkuu	498	140	638
Heinäkuu	958	320	1 278
Elokuu	1 011	334	1 345
Syyskuu	970	351	1 321
Lokakuu	1 149	317	1 466
Marraskuu	1 120	286	1 406
Joulukuu	1 166	313	1 479
Yhteensä	12 142	3 356	15 498

88 Kuljetusmatkojen pituus oli 201 655 km eli keskimäärin 13.01 km kuljetusta kohti.

Palonehkäisytoiminta

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksessa oli viikottain mukana palotarkastaja tai apulaispalotarkastaja, minkä ohessa erikoistapauksissa palolaitoksen puolesta toimitettiin piirustusten seikkaperäinen ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa oli palolaitoksen edustaja mukana. Lisäksi suoritettiin tarkastuksia uudisrakennustyömailla.

Palotarkastukset ja valistustoiminta. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna III, VI, VII, XI ja XIII nuohouspiirin alueella 22. 1.—31. 5. sekä saarilla ja ranta-alueen kesähuvila-alueilla 23. 7.—8. 8. Tarkastusten johdosta annettiin kaikkiaan 420 korjausmääräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastusten johdosta ilmoitettiin kahdesta laiminlyönnistä poliisiviranomaisille.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin palonehkäisyyden liittyvissä asioissa maistraatille 114, kaupunginhallitukselle 4, kaasulaitokselle 75 ja muille viranomaisille ja yksityisille 100.

Tämän lisäksi suoritettiin 1 847 pyydettyä tarkastusta sekä annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Palomestarit suorittivat ao. palopiireissään järjestystarkastuksia.

Palopäälystö ja alipäälystö piti vuoden aikana sairaaloissa ja teollisuus- ym. laitoksissa sekä opintopäivillä ja kurseilla ja Valtion palokoulussa oppitunteja ja valistustilaisuuksia palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä asioista.

Nuohous

Vuoden 1962 alusta lukien oli nuohouspiirien lukumäärä 14. Aikaisempi II nuohouspiiri yhdistettiin vuoden alusta I piiriin ja VI nuohouspiiri VII piiriin ja piirin rajoja tarkistettiin muissakin kohdissa. Piirinuohooja Sem Lindström ja piirinuohooja Aleksanteri Tiainen siirtyivät eläkkeelle vuoden alusta eläkeiän saavuttaneina. VI nuohouspiirin piirinuohooja Arnold Littman siirrettiin piirinuohoojaksi XI nuohouspiiriin.

Nuohoojien lukumäärä oli vuoden lopulla 76, josta 14 piirinuohoojaa, 17 etumiestä, 41 nuohoojaa ja 4 oppilasta.

Yleinen nuohous suoritettiin jokaisessa piirissä 12 kertaa ja erityiskohteiden nuohous palojärjestyksen mukaisesti. Piirinuohoojat osallistuivat nuohouspiireissään yleiseen palotarkastukseen, johon kului yhteensä 259 tarkastuspäivää eli keskimäärin 52 päivää piiriä kohti. Lisäksi suorittivat piirinuohoojat 2 787 muuta tarkastusta sekä kukin vuorollaan nokipalopäivystystä.

Palotarkastaja on tarkastanut jokaisen piirin nuohoustyökirjan kerran kuukaudessa.

Kertomusvuonna sattui 22 nokipaloa ja niiden lukumäärä on viimeisenä kymmenvuotiskautena ollut seuraava:

1953	.....	51	1955	.....	40	1957	.....	39	1959	.....	28	1961	.....	26
1954	.....	48	1956	.....	58	1958	.....	55	1960	.....	40	1962	.....	22

Menot ja tulot

Palolaitoksen menot olivat toimintavuonna yhteensä n. 455 mmk. Palkkamenojen osuus oli n. 321 mmk ja kalustonhankinnat n. 32 mmk. Määrärahoja siirrettiin käytettäväksi seuraavana vuonna yhteensä 11.8 mmk. Menojen nousu edelliseen vuoteen verrattuna oli n. 40 mmk, mikä lähinnä johtui palkankorotuksista, mutta myös Käpylän paloasemalla ja asuintalossa Korkeavuorenkatu 39 suoritetuista perusparannustöistä.

Menot olivat seuraavat:

Menoerä	Talousarvion määrärahat mk	Menot mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	635 000	585 200	+ 49 800
Vakinaiset viranhaltijat	212 563 700	225 837 800	—13 274 100
Tilapäiset viranhaltijat	1 304 760	10 346 610	— 9 041 850
Sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	44 000 000	52 378 191	— 8 378 191
Sairauslomasijaiset	2 500 000	610 623	+ 1 889 377
Vuosilomakustannukset	11 440 000	11 679 251	— 239 251
Työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan palkkamenot	17 850 000	19 822 718	— 1 972 718
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	13 044 000	15 406 520	— 2 362 520
Työttömyysvakuutusmaksut	725 000	756 141	— 31 141
Tapaturmavakuutusmaksut	2 861 000	1 228 067	+ 1 632 933
Tilitysvuokra	1 234 800	1 381 680	— 146 880
Muut huoneistomenot	12 981 000	11 580 108	+ 1 400 892
Kaluston hankinta	27 000 000	21 916 671	+ 5 083 329
Kaluston kunnossapito	6 400 000	9 464 586	— 3 064 586
Painatus ja sidonta	300 000	299 418	+ 582
Tarverahat	1 700 000	1 232 566	+ 467 434
Vaatteiden pesu	768 000	750 953	+ 17 047
Lääkintähuolto	250 000	227 535	+ 22 465
Autojen käyttömenot	6 212 500	5 444 983	+ 767 517
Vakuutusmaksut	750 000	796 195	— 46 195
Alueiden puhtaanapito	1 500 000	930 726	+ 569 274
Yleisten laitteiden kunnossapito	200 000	198 494	+ 1 506
Rakennusten vuosikorjaukset	6 380 000	5 238 738	+ 1 141 262
Kiinteän käyttöomaisuuden korot	15 876 945	15 876 945	—
Kiinteän käyttöomaisuuden poistot	4 787 500	4 787 500	—
Yhteensä mk	393 264 205	418 778 219	—25 514 014

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 600 000 mk, esi-kaupunkialueiden vapaaehtoisille palokunnille 5 mmk ja Vakinaisten Palomiesten Osuusruokalalle 300 000 mk eli avustuksia yhteensä 5.9 mmk. Palolaitoksen rakennusten perusparannuksiin käytettiin yhteensä 19 707 641 mk.

Tulot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 12 mmk:lla. Sairaalavirasto korvasi palolaitokselle sairaankuljetustoiminnan nettomenot 29 309 815 mk:lla. Varsinaisista sairaankuljetusmaksuista kertyi tuloja 7 192 195 mk, luontoisetukorvauksista 2 570 735 mk, vuokrasta 6 151 457 mk ja avunantotöistä 2 580 037 mk. Kaikkiaan nousivat tulot yhteensä 47 804 239 mk:aan.

Helsingin kaupungin palokunnan rahaston menot olivat kertomusvuonna 668 932 mk ja tuloja kertyi 755 754 mk. Rahaston sääntöjen mukaan siirrettiin tuloista 20 % eli 160 000 mk pääomaan, joka vuoden lopulla nousi 2 624 832 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopulla lisäksi 180 401 mk.

Gösta Waseniuksen rahaston korkotulot olivat 46 366 mk ja pääoman indeksihyvitys oli 1 699 mk. Rahastolla ei ollut kertomusvuonna menoja. Vuoden lopulla siirrettiin käyttövaroista 100 000 mk pääomaan, joka silloin nousi 478 722 mk:aan. Käyttövaroja jäi seuraavaksi vuodeksi 94 245 mk.

Vakuutusyhtiöiden palolaitoksen 100-vuotispäivänä tekemästä 1 mmk:n suuruisesta lahjoituksesta oli perustettu stipendirahasto, josta ei vuoden aikana kuitenkaan jaettu stipendejä. Rahaston korkotulot ja indeksihyvitys olivat yhteensä 100 780 mk, joten rahaston varat vuoden lopulla olivat 1 100 780 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvina varapalokuntina toimi 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen toimiva miesvahvuus oli 450 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 3, paloautoja kiintopumppuineen 19, moottoriruiskuja 19, vesisäiliöitä 20, joiden yhteinen tilavuus oli 26 000 litraa, 3":n letkua 4 089 m, 2":n letkua 1 894 m ja 1½":n letkua 3 145 m. Näiden lisäksi toimi kaupunkialueella yksi tehdaspalokunta ja yksi laitospalokunta.

Varapalokuntien tulipalotoiminta oli kertomusvuoden aikana seuraava:

Varapalokunta	Hälytysten luku		Yhteensä
	Kaupunki- alueella	Kaupunki- alueen ulkopuolella	
Helsingin VPK	7	—	7
Degerön »	5	—	5
Haagan »	5	—	5
Karjalaisten »	2	—	2
Kaarelan »	5	19	24
Lauttasaaren »	6	—	6
Malmin »	25	—	25
Marjaniemen »	5	—	5
Munkkiniemen »	1	—	1
Oulunkylän »	13	—	13
Pakinkylän »	3	—	3
Pitäjänmäen »	3	—	3
Puistolän »	26	—	26
Pukinmäen »	31	—	31
Tapanilan »	32	—	32
Vanhan Käpylän »	5	—	5
Vartiokylän-Mellunkylän »	9	—	9
Yhteensä	183	19	202